

Soglasniki in samoglasniki v slovenščini

- konzonanti (C), vokali (V)
- **Fonem in alofon**
- koča – toča
- Anka, Anhovo, Anglija
- Fonemska transkripcija /n/
- Fonetična transkripcija [ŋ]

http://en.wikipedia.org/wiki/International_Phonetic_Alphabet

1. Soglasniki v slovenščini

- Zoženje ali dotik artikulatorjev;
- Obrobna lega v zlogu;
- Zvenečnost (zveneči – nezveneči);
- Zvočniškost (zvočniki – nezvočniki);
- **MR AVLJE NI**
- Zvočniki: nosniki, jezičniki, drsniki (+ samoglasniki)
- Nezvočniki: zaporniki brez nosnikov, priporniki, zlitniki

1.1. Nezvočniki v slovenščini

a) Zaporniki (fonemi): /p, b/; /t, d/; /k, g/

+ različice (alofoni)

b) Priporniki (fonemi): /f/; /s, z/, /ʃ, ʒ/, /x/

+ različice (alofoni)

c) Zlitniki /ts/; /tʃ, dʒ/

+ različice (alofoni)

Prilikovanje po zvenečnosti.

Razzvenečenje na koncu besede.

1.2. Zvočniki v slovenščini

- Večja zvočna polnost: v-m-n-l-r-j
 - Zlogotvornost
 - Zvenečnostna nevtralnost: **pljuvati-bljuvati**
-
- a) Nosniki (fonemi): /m, n/ + različice (alofoni)
 - b) Jezičniki (fonemi): /l, r/ + različice (alofoni)
 - c) Drsniki /v, j/ + različice (alofoni)

2. Samoglasniki v slovenščini

- Ponovimo izgovorne točke, samoglasniški fonemi v slovenščini, Toporišič (2000)
- Prozodične lastnosti:
 - naglas (jakost, ton)
 - trajanje: npr. *brat* (samostalnik *proti* glagol)

2.1. Jakostni naglas

- Naglašeni samoglasnik izgovorjen z večjo močjo kot nenaglašeni;
- Označevanje:
 - ostrivec (é) dolžina, pri e in o še zaprtost/ozkost
 - krativec (è) kračina, pri e in o še odprtost/širokost
 - strešica (ê) dolžina, pri e in o še odprtost/širokost

2.2. Tonemski naglas

- Visoki (cirkumflektirani) ton: *leta* (sam.)
- Nizki (akutirani) ton: *leta* (gl.)
- Primeri: *sedela, pot, las, nogo, kila, kura*, itd.
- http://kuscholarworks.ku.edu/dspace/bitstream/1808/4418/1/sjsls6_s_eparat_jurjec.pdf

2.3. Trajanje

- Povezava z naglasom; Samoglasniški inventar po Toporišič (2000)
- a. Dolgi in naglašeni samoglasniki
i: e: ε: a: ɔ: o: u:
- b. Kratki in naglašeni samoglasniki
i ε a ə ɔ u
- c. Kratki in nenaglašeni samoglasniki
i ε a ə ɔ u

Omejitve:

- dolgi samoglasniki vedno naglašeni;
- nenaglašeni samoglasniki so samo kratki;
- ozka samoglasnika [e] in [o] samo dolga in naglašena;
- polglasnik samo kratek;
- kratki naglašeni samo v zadnjem zlogu (ràk-ráka, izjeme: àmpak)

Minimalni pari-dolžina

brat

vas

sit

saj

trap

bit

Odvisnost dolžine od:

- Naglas;
- Inherentno trajanje samogl. (*a* vs. *î*);
- Stavčna intonacija;
- Inherentno trajanje zloga; odprti-zaprta zlog; miš-miši; iti-titi;
- Osebne značilnosti govorca;
- Narečni vplivi.

Slovenščina ima 9 samoglasnikov?

- http://www.srl.si/sql_pdf/SRL_2011_3_01.pdf
- Jurgec (2011).